

Opetus- ja kulttuuriministeriö

Lausuntopyyntö 06.02.2018

Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle varhaiskasvatuslaiksi

Suomen opiskelijakuntien liitto - SAMOK ry kiittää mahdollisuudesta lausua Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle varhaiskasvatuslaiksi, ja lausuu kunnioittaen seuraavaa.

SAMOKin keskeiset kannat lakiluonnokseen

- SAMOK pitää sosionomi-koulutettujen pätevyysmahdollisuuksien heikentämistä ongelmallisena.
- SAMOK pitää lakiluonnoksen tavoitteita varhaiskasvatuksen henkilöstön osaamisen nostamisesta kannatettavina.
- SAMOK uskoo henkilöstön osaamistason noston tukevan varhaiskasvatuksen laatua.
- SAMOK pitää tärkeänä että sosionomeilla on jatkossa hyvät mahdollisuudet täydennyskouluttautua erilaisiin varhaiskasvatuksen tehtäviin.

5 luku. Varhaiskasvatuksen suunnittelu ja arviointi

Luvussa todetaan että varhaiskasvatussuunnitelman laatimisesta vastaisi jatkossa varhaiskasvatuksen opettajaksi kelpoinen henkilö. Tämä jäykistää työskentelyä päiväkodeissa eikä lisää kaivattuja resursseja suunnitelman laatimiseen. Esitys ei tunnista sosionomin osaamista joka koulutuksen perusteella sisältää muun muassa pedagogista osaamista, yhteistyöosaamista huoltajien kanssa, erityisen tuen ja sosiaalisen tuen osaamista sekä palvelujärjestelmäosaamista.

Varhaiskasvatussuunnitelman laatiminen tulisi olla korkeakoulututkinnon omaavilla henkilöstön jäsenillä.

6 luku. Henkilöstö ja kelpoisuusvaatimukset

SAMOK näkemyksen mukaan varhaiskasvatuksen opettajan pätevyys tulisi olla mahdollista saavuttaa myös sosionomitutkinnolla. Pätevyyden poistaminen asettaa sosionomitutkinnon alisteiseen asemaan suhteessa yliopiston kandidaatin tutkintoon. Jäykästi määritelty kelpoisuus myös hankaloittaa pätevien työntekijöiden riittävyttä. Sosionomikoulutusta tehdään kattavasti koko Suomessa jolloin pätevien sosionomien riittävyys on varmempaa kuin yliopistokoulutettujen, joita koulutetaan huomattavasti harvemmillä paikkakunnilla.

SAMOK pitää ongelmallisena esitystä, jossa varhaiskasvatuksen sosionomin tutkinnon tehneille ei anneta mahdollisuutta tutkinnon jälkeen täydentää osaamistaan ja siten saada opettajan pätevyys. Lakiesitys sulkee sosionomeilta kaikki mahdollisuudet tehdä uraa päiväkodissa. SAMOKin näkemyksen mukaan sosionomeilla tulisi olla edelleen pätevyys opettajan tehtäviin tai vähintään mahdollisuus hankkia pätevyys täydennyskoulutuksella. Sosionomeilla tulee olla jatkossa mahdollisuus hankkia lisäkoulutuksella myös esiopetuspätevyys.

Esityksen mukaan päiväkodin johtajan pätevyysvaatimuksena olisi jatkossa varhaiskasvatuksen maisterin tutkinto. Sosionomi (YAMK) -tutkinto antaa valmiuksia toimia erityisesti varhaiskasvatuksen hallinnollisissa sekä johtotehtävissä. Tutkinto-ohjelman suorittaneella on vahva ja monipuolinen palvelujen järjestelmäosaamisen erikoisasiantuntijuus, perus- ja erityistason palvelujen kehittämiseen tarvittava osaaminen. SAMOKin näkemyksen mukaan myös ylemmän ammattikorkeakoulututkinnon suorittanut tulee olla kelpoinen johtajan tehtäviin.

Sipilän hallitusohjelman tavoitteena on kelpoisuusehtojen väljentäminen ja pätevyyksien joustavoittaminen. Tämä lakiesitys on tältä osin hallitusohjelman vastainen. Esitys rajaa eri koulutuksen suorittaneiden mahdollisuuksia työskennellä laaja-alaisesti varhaiskasvatuksen kasvatus-, opetus- ja hoitotehtävissä. Keinotekoinen jako eri koulutustaustan ammattiryhmien välillä tuo vain hierarkiaa työyhteisöihin, eikä tue erilaisesta koulutuksesta saadun osaamisen hyödyntämistä lapsen ja perheiden hyväksi.

7 luku. Henkilöstön mitoitus, rakenne ja täydennyskoulutus

SAMOK pitää esitystä nostaa varhaiskasvatuksessa työskentelevien korkeakoulutettujen määrää kannatettava. SAMOKin näkemyksen mukaan mitoitus tulisi määritellä niin, että päiväkodissa toimivista henkilöistä vähintään kahdella

kolmasosalla tulee olla korkeakoulututkinto. Myös sosionomitutkinnolla tulee saada opettajan kelpoisuus jolloin eri korkeakoulututkinnon suorittaneiden määrää ei tarvitse määritellä tarkemmin. Jos sosionomeilta viedään varhaiskasvatuksen opettajan pätevyys, tulee henkilöstön mitoitus määritellä seuraavasti: Päiväkodissa kasvatus-, opetus- ja hoitotehtävissä toimivasta 35 §:ssä tarkoitettusta henkilöstöstä vähintään yhdellä kolmasosalla tulee olla varhaiskasvatuksen opettajan ja yhdellä kolmasosalla sosionomin kelpoisuus. .

SAMOK pitää kannatettavana esityksen kirjausta velvoittaa varhaiskasvatuksen järjestäjiä antaa täydennyskoulutusta työntekijöille.

Lausunnon keskeinen sisältö

SAMOK pitää esityksen tavoitetta nostaa varhaiskasvatuksen työntekijöiden osaamista hyvänä. Varhaiskasvatuksen kehittymisen kannalta on tärkeää että jatkossa varhaiskasvatuksessa työskentelee jatkossa useampi korkeakoulutettu. SAMOK uskoo henkilöstön osaamistason noston tukevan varhaiskasvatuksen laatua.

SAMOKin näkemyksen mukaan on kuitenkin hyvin ongelmallista että lakiluonnos ei tunnista sosionomien pedagogista osaamista ja valmiuksia toteuttaa hyvää, pedagogista varhaiskasvatusta. Lakiluonnos rakentaa hierarkkista ja jäykkää henkilöstörakennetta varhaiskasvatukseen. Lakiesityksen tehtäväjako varhaiskasvatuksen opettajan ja sosionomin tehtäviin on keinotekoinen eikä vastaa työelämän todellisia tarpeita.

Suomen korkeakoulutus perustuu duaalimalliin jossa alemmat korkeakoulututkinnot tunnustetaan saman arvoisiksi. Lakiluonnoksessa tämä tunnistaminen on unohdettu ja yliopiston kandiditutkinto nostetaan tutkintojen viitekehyksessä samalla tasolla olevan ammattikorkeakoulututkinnon yläpuolelle. SAMOKin kanta on, että sosionomitutkinnon varhaiskasvatuksen opettajan kelpoisuus on säilytettävä.

Sosionomit (AMK) saavat koulutuksessaan vahvan sosiaalipedagogisen ja varhaiskasvatuksen osaamisen. Osaaminen vastaa varhaiskasvatulaisissa (580/2015) sekä Opetushallituksen (OPH) julkaisemassa Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2016 -dokumentissa määritellyjä tavoitteita. Onkin kyseenalaista että vaikka kumpikaan alempi tutkinto ei ole muuttunut, uuden lain myötä niiden kelpoisuus muuttuu.

Sosionomi (AMK) -tutkinnon lisäksi voi osassa ammattikorkeakouluista suorittaa sosionomi (YAMK) -tutkinnon. Sosionomi (YAMK) -tutkinto antaa valmiuksia toimia erityisesti varhaiskasvatuksen hallinnollisissa sekä johtotehtävissä.

Tutkinto-ohjelman suorittaneella on vahva ja monipuolinen palvelujen

järjestelmäosaamisen erikoisasiantuntijuus, perus- ja erityistason palvelujen kehittämiseen tarvittava osaaminen. Tällä tutkinnolla tulisi olla kelpoinen päiväkodin johtajan tehtäviin.

SAMOK pitää myös ongelmallisena että lausuntopyyntö lakiluonnoksesta on osoitettu lastentarhanopettajia kouluttaville yliopistoille mutta ei sosionomeja kouluttaville ammattikorkeakouluille.

Helsingissä 16.03.2018

Marko Grönlund
Puheenjohtaja

Miikka Lönnqvist
Toiminnanjohtaja

Lisätietoja:
Anniina Sippola
koulutuspoliittinen asiantuntija
anniina.sippola@samok.fi
050 389 1014